



НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА



Збірник

матеріалів Міжнародної науково-практичної online конференції молодих вчених, присвяченої Дню науки

"Науково практичні основи формування інноваційних агротехнологій – новітні підходи молодих вчених"

м. Херсон

2020 рік

Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту зрошуваного землеробства НААН
протокол № 9 від 19 травня 2020 року.

Науково практичні основи формування інноваційних агротехнологій – новітні підходи молодих вчених: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної *online* конференції молодих вчених. Херсон: ІЗЗ НААН, 2020. 208 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної *online* конференції молодих вчених висвітлюють теоретичні та практичні питання збільшення обсягу виробництва високоякісної, екологічно безпечної продукції, зокрема забезпечення продовольчої безпеки держави, збереження ландшафтного і біологічного різноманіття.

Збірник матеріалів призначений для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність поданих матеріалів.

Адреса редакційної колегії:
Інститут зрошуваного землеробства НААН
смт. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483
тел./факс (0552) 36-11-96
e-mail: izz.ua@ukr.net,
сайт: www.izpr.org.ua

Косенко Н.П., Погорелова В.О. УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ ТОМАТА ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМИ ПОСІВУ ТА УДОБРЕННЯ В ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	119
Крижанівський В.Г. УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ У ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	122
Криlach С.І. УДОСКОНАЛЕНІ АГРОВИМОГИ ДО ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЗНАРЯДЬ ПЕРЕДПОСІВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ	124
Кудриницький Р.Б., Скібчик В.І., Крулич С.О. УДОСКОНАЛЕНИЙ ПІДХІД ДО ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	127
Лавриненко Ю.О., Марченко Т.Ю. ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ В СЕЛЕКЦІЇ КУКУРУДЗИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	130
Лимар А.О., Андрійченко Л.В., Коцюрубенко Н.І. ЕКОЛОГІЧНА СТАБІЛЬНІСТЬ АГРОЛАНДШАФТІВ МИКОЛАЇВЩИНИ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	133
Лужанський І.Ю., Булигін Д.О. ВПЛИВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА УДОБРЕННЯ НА ВОДНИЙ РЕЖИМ ТА УРОЖАЙНІСТЬ СОРГО ЗЕРНОВОГО В СІВОЗМІНІ НА ЗРОШЕННІ	136
Макарова Т.К. ЗМІНА ГРАНУЛОМЕТРИЧНОГО СКЛАДУ ЧОРНОЗЕМА ЗВИЧАЙНОГО ІРИГАЦІЙНО СОЛОНЦЮВАТОГО ПІД ВПЛИВОМ ХІМІЧНОЇ МЕЛІОРАЦІЇ ФОСФОГПСОМ	138
Макуха О.В. ВПЛИВ СТРОКІВ ТА ГЛИБИНИ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ НАСІННЯ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО	141
Малюк Т.В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРІВ У ЗРОШУВАНИХ САДАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	143
Малярчук А.С., Малярчук В.М. ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ТА УДОБРЕННЯ В СІВОЗМІНІ НА ЗРОШЕННІ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	146
Марковська О.Є., Гречишкіна Т.А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ КОНТРОЛЮ DRECHSLERA SOROCINIANA SUBRAM ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	148

ВПЛИВ СТРОКІВ ТА ГЛИБИНИ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ НАСІННЯ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО

В останні роки у світі зростає популярність фенхелю звичайного *Foeniculum vulgare* Mill. – цінної лікарської, пряносмакової, ефіроолійної, медоносною, овочевою та декоративною рослини.

Фенхель належить до перспективних високорентабельних культур широкого спектру використання. Він знаходить застосування в медицині, кулінарії, різних галузях промисловості, у ветеринарії, тваринництві.

В Україні фенхель традиційно вирощують у помірних за кліматом західних областях, впровадження його в культуру в неполивних умовах південного Степу України дозволить суттєво покращити показники виробничої діяльності господарств різних форм власності, особливо фермерських.

Вирощування фенхелю звичайного в даній зоні вимагає наукового обґрунтування та удосконалення окремих елементів технології. Особливо актуальним в умовах дефіциту вологи є дослідження елементів технології вирощування, які опосередковано впливають на вологозабезпеченість рослин у фазу сходів, на початкових етапах росту та розвитку, строки проходження та гідротермічні умови міжфазних періодів.

Досліди проводили у Великоолександрівському районі Херсонської області з дотриманням загальноприйнятих вимог та рекомендацій.

Ґрунт дослідної ділянки – темно-каштановий слабкосолонцюватий середньосуглинковий, типовий для зони. В орному шарі ґрунту міститься гумусу – 2,28%, нітратів – 26, рухомого фосфору – 34, обмінного калію – 250 мг/кг ґрунту, рН водної витяжки – 7,0-7,2.

Погодні умови в роки досліджень дещо різнилися за температурним режимом, кількістю та розподілом атмосферних опадів, але в цілому були типовими для зони південного Степу України.

Агротехніка вирощування культури була загальноприйнятою за винятком факторів та варіантів, що вивчались. Попередником фенхелю в досліді була пшениця озима. Під основний обробіток ґрунту вносили 60 кг д.р./га сульфату амонію. Об'єкт дослідження – сорт фенхелю звичайного Оксамит Криму. Норма висіву становила 5 кг/га, ширина міжряддя – 45 см, густина стояння рослин – 600 тис./га. Насіння фенхелю збирали при досяганні плодів на центральному зонтику та зонтиках першого порядку.

Схема досліді включала такі фактори та їх варіанти: Фактор А – строк сівби: ранній (третьа декада березня, при настанні фізичної стиглості ґрунту); середній (перша декада квітня); пізній (друга декада квітня); Фактор В – глибина загорання насіння, см: 1-2; 2-3; 3-4; 4-5. Дослід закладено методом

розщеплених ділянок у чотирикратній повторності. Посівна площа елементарної ділянки другого порядку – 70 м², облікова – 55 м².

До задач досліджень входило визначення впливу строків та глибини сівби на масу 1000 насінин фенхелю звичайного в неполивних умовах південного Степу України.

Фенхель звичайний – багаторічна полікарпічна рослина з багаторічним коренем та однорічними (моноциклічними) пагонами, цикл розвитку яких завершується протягом одного вегетаційного періоду. Пагони щороку відмирають, послідовно замінюючи один одного. Залежно від ґрунтово-кліматичних умов зони, забезпеченості тепловими ресурсами, особливостей зимового періоду фенхель вирощують як одно- або дворічну культуру.

У неполивних умовах південного Степу України насіння фенхелю формується протягом одного вегетаційного періоду, тому культуру вирощують як однорічну. Вирощування фенхелю як дворічної культури в даній зоні пов'язано із ризиком загибелі рослин та зрідженості посівів під впливом комплексу несприятливих факторів зимового періоду.

При вирощуванні фенхелю звичайного особливо актуальною є проблема високоякісного посівного матеріалу, що пов'язано із морфо-біологічними особливостями насіння: щільна оболонка, дрібне насіння, низька порівняно з іншими культурами схожість та енергія проростання.

Маса 1000 насінин фенхелю була мінімальною у варіантах пізнього строку сівби на глибину 1-2 та 4-5 см і становила 3,93 та 3,98 г, відповідно. Досліджуваний показник досягав найвищого значення – 5,21 г при ранньовесняній сівбі на глибину 2-3 см.

За нашими даними, більш крупне насіння характеризується кращими посівними якостями (більш високою лабораторною схожістю та енергією проростання), що може бути пов'язано з кращим розвитком зародка та накопиченням в ендоспермі більшої кількості запасних поживних речовин.

У досліді простежувалась тенденція до зменшення маси 1000 насінин фенхелю при перенесенні сівби з третьої декади березня на першу та другу декади квітня. Середньофакторіальне значення даного показника на ділянках раннього строку сівби становило 4,91 г. Проведення сівби на одну-дві декади пізніше спричинило зменшення маси 1000 насінин культури на 7,9-15,9%, відповідно.

Найвище середньофакторіальне значення досліджуваного показника – 4,77 г відмічено при сівбі на глибину 2-3 см. Зміни глибини посівного шару як у напрямку збільшення, так і зменшення негативно позначились на масі 1000 насінин фенхелю. Діапазон зниження даного показника при всіх градаціях фактору В порівняно з варіантом глибини загортання насіння 2-3 см становив 4,0-9,4%.

Отже, найбільш сприятливі умови формування насіння фенхелю звичайного на темно-каштанових ґрунтах південного Степу України забезпечила взаємодія таких параметрів досліджуваних технологічних заходів: ранньовесняна сівба в третій декаді березня, глибина загортання насіння 2-3 см. У даному варіанті маса 1000 насінин становила 5,21 г.

Наукове видання

**НАУКОВО ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ – НОВІТНІ ПІДХОДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної *online*
конференції молодих вчених

Інститут зрошуваного землеробства НААН
сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483
Тел. (0552) 36-11-96
e-mail: izz.ua@ukr.net,
сайт: www.izpr.org.ua